

<p>بے راہ و روی بر سر لاشی ششم گوئی بصدیر سندانجا ہی ششم دسا ز اشک مہدم آبی ششم کاینجا براسے عذر گنہا ہی ششم</p>	<p>ہرگز چو پیش رو تو را ہم نمد ہند پیش نورت بجاک مذلت قتادہ ام چون نیست محرومی کہ ز بیم پیش او دور از تو ز لیتن گنہ آدم مران</p>
<p>جامی صفت گرفته بکف عرض حال خویش در شاہراہ سوکب شاہی ششم</p>	
<p>نما دیدہ رخت زین سر کو باز نگردم ہرگز من بیدل غم ہیوہہ خوردم ہر خطہ دگر گوئہ کن چہ سہ زردم چون رویتو دیدم زہمہ رویتو گردم ای شاخ گل تازہ ترس از دم سردم روزے کہ شوم خاک بدان گردم</p>	<p>امروز شوق ہمہ سوز ہمہ دردم بیوہہ بود ہر غم و دریکہ نہ شقت از گوئہ زردم ز دم چہہ اگر اشک رومی دل من سوتبان بودیشہ گلماسے چمن اختر بار با و خزانست گر تو بنشنے من این بسکہ نشیند</p>
<p>جامی بہ ہوایت غزلے گفتہ دلاویز معنون غزل آنکہ بسودا تو فردم</p>	
<p>مردم دیدہ صاحب انت خواہم پادشاہ ہمہ شیرین لہر انت خواہم بہر روپوش بنام و گران انت خواہم</p>	<p>از روسے دل فونین جگر انت خواہم چون قباحت کسی طرف کلہ بر شکستہ نیست عذر چو منی بردن نام چو توفی</p>

<p>تا نمودی بجهت پیر من اندام جویم تا نشینی ز رخسار شیخ عیان چه سو بجویم از من دلداده روان سگیزی</p>	<p>تا زین ترز همه سبب برانت خواهم پای تا سر خیز از لب خیرانت خواهم جامی آن هست که عمر گذرانت خواهم</p>
<p>جامی از هر چه نه دیدار بتان دیده پیش تا درین انجمن از دیده درانت خواهم</p>	
<p>ز آن روی تو سرگشته در بیابانم تا ندر احدی مانوش آن است چو زره گریه حقیرم رخ متاب از ما حواله دگران سانه طلبهای گران سرج ما چو مه چارده شدی طالع شراب و نقل بار باب بزم عشرت</p>	<p>بجست و جوی تو در کوه و درستانم که در حرم و صالت شتر بخوابیم که بر سپهر و قاف آفتاب تا با نیم که ماز ساغر لعلت تنگ شرابیم ز قدر و منزلت امشب فلک خیابیم که ماه آتشش حرمان جگر کبابیم</p>
<p>حدیثه روضه کن جامی این کس را که در سواد هر کس ساکن خیابانیم</p>	
<p>لیکن همه دسز فریاد و فغان خودم جان پر اید ایک ادول بر منی آید میسان شاه من دا که بز جان تحفه تا در آید از دم آن مسوهر دم دیده</p>	<p>از دوان چون ناله میخوانم ز جانم کز دل جان تا دکا برو کمانم نیست دردستم که پیش میبانم کحل بینای ز خاک آستانم</p>

سیرت از سینه پیکان چرخش را چو سیرت	قوت آنم که پیکان ز آستخوان خود کشم
سر که بارش سیرت عمری بدوشش از بهر	گر نه روزی در ره سر دروان خود کشم

دفتر جامی است این از گفتمای عشق چو
 سے برم تا پیش شوخ نکتہ دان خود کشم

مانہ آن تویم کز بار کے گردن کشم	در کسی در راه ماخاری نند دهن کشم
سیرت از تیرہ خوابان ورد در آہنچنا	کز کف روشن جبینان باوہ روشن
توسن کین ہر کہ انگیزہ بقصد جان ما	ما ز ہر ش نقد جان زیر سم تو سن کشم
ہر کہ خواہد بہر ما دوز و ز محنت خلعت	ریمان از رشتہ جانہاش در سن کشم
نہتم ارباب عشرت تا چو بنبرہ ہر صبا	مفرش دیبا ز نگاری سوا گلشن کشم
چون شب سنجاب گون آید تیر بہا و خون	بستر سنجاب از خاکستر گلشن کشم

دوستان از سر کشتے ما اگر دشمن شوند
 جامی آن بہتر کہ ما سرورہ دشمن کشم

خیز تارخت بسر منزل المصاف کشم	بادل صاف ہم جام می صاف کشم
ہر کہ از ما طلبد تو بہ نیلے و رزم	در دہ جام سے صاف باہر ان کشم
مشکل عشق جو از درد کشان کرد	چند در در سے درد سر کشان کشم
پیر بیخانہ بساط کرم انداختہ است	رقم زرق چہ بر حاصل اوقاف کشم
نفت در مار امبراسے خواجہ بطرف کہ ما	این ہمہ غین ز قلابی صراف کشم

دایب مانیست گلہ خاصہ بہر جنبے	گر چه انواع جفا از ہمہ صفاون کتیم
-------------------------------	-----------------------------------

جامی از خرقہ شمیمہ فقر آسودیم	عاشق بقدر کہ دگر ناز قصب باف کتیم
-------------------------------	-----------------------------------

ہستم ز جان غلامت اما گریہ پائیم نگاہم رقیب خوانی گاہی سگ در خود دل اعلیٰ سوی از تو یک خط نیست مکن لبت با لطف لم رنگ آئینہ وار گرد ہر کہ بقصد قتل تیر جفا کشائے ہر چند با سگانت خوش نیست خود نما	صد بارم از فروشی بگریزم و بیایم آن نام را نخوانوا ہم دین لطف انشایم صد بارش آرزو دم دیگر چه آتایم اکتوں بصیقل آہ آن رنگ منبر دایم ہر بقا سے عمرت دست کشایم خود را زخیل ایشان ہر خط مینمایم
--	---

ہر دم ملوکہ جامی تا کے سخن گزاری	از سوق دست جانا کاین نعمہ می مایم
----------------------------------	-----------------------------------

مایاوت نشسته خاموشیم بر سر بستر غمت شبہا در قبح دیدہ ایم عکس لبست گر یہ بصر اب غصہ بجزائے تا تو در گوشش کردہ حلقہ دوش بودیم با تو دوش بدوش	کردہ از خویش تن فراموشیم محنت و درد را ہم آغوشیم با وہ نا خوردہ رفتہ از ہوشیم رگ رگ ما چو جنگ بخروشیم ما علما مان حلقہ در گوشیم ترندہ امشب لذت دوشیم
---	---

دور دروت صلازوم دل را گفت بجای بنوش تا نوشیم	
<p>تو فارغی و من از انتظار میسوزم بیایا کہ ز شمع زنت برافروزم کہ دیدہ روز ملاقات درخت فرم ز بجز تو نشوم کاشکے چو شبت فرم چہ سود طالع مسعود و بخت فیر فرم ز عقل مصلحت آموز دانش اندوزم</p>	<p>نوبہ ہمدیت میسر ہند روزم چراغ عیش من از تند باد بجز تو موزم بسوزن ترہ زان کشتہ میکشم از شک شہم دو وصل تو چون روزا کہ نخواہد شد چو بر سعادت و صلت نیش و پیروزم بجوہ عشق تو مجنون صفت غلامی ام</p>
مگو کہ نغمہ تو بجای لطافت دارد کہ من اداس سخن از لب تو آموزم	
<p>خونم چو خواہی رختن سپاہ بست دم کاین شعلہ امی رہ بس شہباز چراغ محفلم عیسے دی کوتا کند مرغ دگر زان کلم نالہ کنان آدینتہ یعنی درائی محلم زیرا کہ غیر از تیغ تو نبود شقایق عالم وان در کین شہبازہ نوش کردہ فسون عالم گر شہ جان گسلہ سن دازانجا نسلم</p>	<p>بنامی سادہ استین آندم کہ خواہی نسلم فانغ دلا ترا وہ فروغ این شمع مبلعدین چون مرغ طرت بام تو سن طیم بر خاک رہ تو بارہستی و دل خود را از طرف مکت عمر بست بیمار تو ام در شہم تعمیل کون چشمست باننازی لب نقد دل از زمین گفتی کہ بجای گسل از قراک من دہو</p>

<p>ز شوق دیدہ بے غم نہ بینم اگر من بعد رو سے غم نہ بینم کے غیر از تو در عالم نہ بینم من بے صبر دل آن ہم نہ بینم بردگان ریش را مر ہم نہ بینم اگر رو سے ترا یکدم نہ بینم</p>	<p>ر عشقت سینہ بینم نہ بینم غم روی تو دارم جا آن است مگو از غیر من با کس که من خود ز تو هر بیدایه بید جفایه طبعی را نمودم چاک دل گفت پیوستن آن رخ مباد از غم میرم</p>
<p>بہر کس از دل کشاے جاسے کہ در عالم کے محرم نہ بینم</p>	
<p>بے دل بی دین و کبر مانده ام لاجرم بے خواب بی خور مانده ام چشم برده گوش برد مانده ام زندہ بہر تیغ دیگر مانده ام بادل پر خون چو سیاغ مانده ام روسے پر یاسے صنوبر مانده ام</p>	<p>عاشقم بچاره ام در مانده ام عاشقی با خواب و حور تا بدو روز و شب در انتظار مہمت چون دو تینے مکن نہیں انگہ من تا چو جام سے زدستم رفتہ رفتہ ام در باغ و ز شوق رفتہ</p>
<p>جامی از من سجدہ طاعت بجو چون من اکنون پیش بت مانده ام</p>	
<p>ہر شب آعشتہ بخون جگرش ملیم</p>	<p>خاک آن در کہ چو گل بصرش ملیم</p>

<p>آندوی بدل از خاک در شین میدارم صورت حال رخ داند ز نظرش میدارم بیللم افشده که ز جان دوست ترغیب میدارم بماز عمر ز غم نکند لبسته پریش میدارم</p>	<p>آب و راکه در آن کوثره ام بخت سخا سوی او میگذرم چهره بخونابه نگار گرچه دامن ترازان شوخ نذارم دگری مخ و جوشی ست دلم زان سبب نشسته صبر</p>
<p>تا چو جامی بشم از گردش کحل صبر چشم امید بهر برگذرش میدارم</p>	
<p>وز سندان گول و مریان سا ده هم زین مرشدان برهن زره فتاده هم از روزه خوب میدهد و جام با ده هم کو درس عشق افاده کند استفاده هم چون خوشدلی نماید از آن خانه داده هم عزم هم سواره توان پیاده هم</p>	<p>شکر خدا که شیخ نیم شیخ زاده هم مستغنیم تربیت پیرے فروش زان مرشدم چه کار کشاید که تو برام گشتم بے بدرسه با کس نیست ز ابهامی خاندان مروت نشان پیر منشیں چربا اگر نبود جنگ با دپا</p>
<p>جامی بعیش کوش که کس را از جام دور کم ز آنچه قسمت است نیاید ز با ده هم</p>	
<p>سر خدمت نداد چون سگان بر آستان هم بگرد کوسے تو نقره تان افغان کنم هم سیند انم چپان میخواهم تا آنچنان شام</p>	<p>چون توانم که بر خوان صالت میمان با هم زخوی نازکت ترسم و گرنه تا سحر شرب بهر گز که باشم از من بدر زنده پسند</p>

<p>که تو باشی عیان در دیده من من آن رها کن تا زمانی بلبل این گلستان باشم مرا غم نیست که عشق تو رسوا جهان باشم</p>	<p>من از تو شادم و گرم تو ز من غمگین خوانی کشادی پرده از عارض من منع بر آن خوانی ز ناموسم غم مقصود نام و ننگ است این</p>
<p>طفیل من همه دیدم ز رویت دیگران اکنون سدم راضی که چون جامی طفیل دیگران باشم</p>	
<p>گر سر بروی مثل از پادشاه نشینم آن یک بگو شرم به تنانۀ نشینم یکدم زر قیام تو تنانۀ نشینم در کوس تو فر بهر تقاضانۀ نشینم اگر منتظر وعده فردانۀ نشینم چون در صف شان از همه بالاتریم کشته شو شکست بدر نشینم</p>	<p>تا با تو من دل شده اکنون به نشینم بے پنج کسے چون بر دره بسج نشینم تا با تو قیام تو تنانۀ نشینم دادی بزبان دگران وعده رقت روی تو ام روز بشتت عجب نیست عشاق ترا قدر چو از عشق بلند است چون صبر ندارم گم از سحر کس تره</p>
<p>گفتی که بر اہم نشین جامی ازین پیش از پادشاه من این خار کیش تا نہ نشینم</p>	
<p>رخت هستی را از موج غم بر جان چون زانکہ من با تا کمال خارش خود خوش زار کش چون موزیر لعل ہم ابرش</p>	<p>ایچنین کہ دیدہ و دل غرق آید کیشتم صوت جان او کہ مطرب نباشد گویشتم سوار ابرمیکان کہ سخن یزوتیبا</p>

تو مگر ترکش ہی بندی من زغم کہ جون	بر دل افکار آید ناو کے زان تر کشم
تا قیامت چو جامی مست و بہوش و فتم	گر ز جام نیم خوردت جرہ دیکر کشم
گر ہے با شمع بکنج خانہ شیدا می شوم ای خوش آندم کہ چو طفلان مینزد سنگ باغبانیا ہر گل سپیدن مجو آزار من لطف پنهانی و ناز آشکارم کی شد روز ہا با این من آن ہر گونہ باشد بگذرد گفت روز خوہمت کشتن بدر خود کنوں	در ہے آیم بیان خلق سو اچی شوم تا کہ از جا کے من دیوانہ شیدا می شوم چون درین بتیان من ز بہر تماشا می شوم تا بدین حد کے خراب شکل سیا می شوم و اسے بر جان من آن شہا کہ تنہا می شوم ہلکت از حد شد برش بہر قاضا می شوم
جہا میا روی خلاصی کے بود چون در وقت	میرود پیش از من بچارہ ہر جا سے شوم
ایکے دیکر آن دلبر بیان شکم چہ شود گر بگذاری کہ بصد گونہ نیاز گر مر از ہرہ آن نیست کہ نیم رخ آ در بکوشش نتوانم کہ برم رہ بارے روزم از شب تیردشت تیر از روز بود ای اہل زودترم شربت گے بہشتان	یار سید بسر کوشے بت جسم تنم پای تو بوسہ زخم در قدست سرم باری آن چشم کہ بیند رخ او بوسہ زخم سر بران پاسے کہ آنجا رسد ایشا زخم بیچ دشمن سخنین روز مبادا کہ منم تا بکے خون جگر نوشم و جان چند کنم

<p>جامیاسکه کغم درودل خونین شرح جاسے آن دارو اگر خون سچکد از سخم</p>	
--	--

<p>ولی هرگز نیمی نیم ترا چند آنکه می آیم که تا جان تهر باشد بود خاک در جام بهر احتیاط پیکان ترا با سپر که همبایم که رخسار غبار آلوده بر خاک دست بایم چو از خواب اجل وز قیامت چشم بکشیم</p>	<p>من بیدان می زامد شد کویت نیایم مرازان در مان چون گمانت بسته ام عهد بگریزار و گوید جان من مشکال تو ان برد اگر بوسیدن یا تو نتوان کاش بگذری نیاید جز حیات غرضت پیش نظر حیرت</p>
--	--

<p>ز روی مروی گیره بگو جامی سنگانی اگر چه آینه ان هم نیستیم کین نام را شایم</p>	
---	--

<p>که رویش در نظر کین شراب نایب میدیم وصالش اکنه چون کیمیا نایب میدیم چو از عکس خورشید عالم بر از عتبات میدیم چو خود را بر مراد خاطر اجاب میدیم سری کش سجده که زر گوشه محراب میدیم دل که از آتش مهورش در تاب میدیم</p>	<p>خیالی بود یارب در شوق در خواب میدیم با کسیر سعادت نیستیم آخر بجز اله میدیم چه حاجت بود شمع افروختن زیر ما و یارب بیاغ نامرادی جان دل میدیختن شمن لبه بر خاک سودم پیش پاسانی از دست تاب زندگی پے برد از اقبال وصل او</p>
--	--

<p>همانے جان همیداد قی بر هر عه اما ز جاش جامی لبت نشنه را سیرت میدیم</p>	
---	--

<p>روم بار بجزرت زیر پا تو سنش میرم تو باش ایجان که خواهی از سگانش غم تقصیر مخوان جز نام آن بت کانیج در خلاص میرم خدایا ز این نعل سمنش ساز زنجیرم برای زار مانده جان ز تن گنیت میرم چه سود که قصه خوانی فسانه خوان میرم</p>	<p>چو آنم دسترس نبود که رشک دهنش گیرم سن از بار سفری بندم از خاک درش بار پلس مردن بخالم گزیرت آی ای محرم چو عشق آسج ار آرد جنون ای هدم مشفق نه تاب بجز بی یار وصل او چه کار این چو من اینجا بجان مانده از سودا بدیش</p>
<p>گو جاناکه هسته چامیا سلطان وقت خود سگ کوی تو ام آخر کن من پیش تحقیرم</p>	
<p>چو شمع از غمت شبها می زویشتم میرم همان بهتر که خود بر حال زار خویشتم میرم نگونی که غم یار و دیار خویشتم میرم که خواهم امشب از بجان یار خویشتم میرم</p>	<p>بیای اشک بر روزگار خویشتم میرم ندارم مهربانی تا کند بر حال من گریه مرا هم در غری شوخ شسته آفت جان شد بد و فرما بخون ایدل چو چشم نماند بچه</p>
<p>گو جامی نشاید گریه از بیداد مهر و یار که من چندین ز بخت خاکسار خویشتم میرم</p>	
<p>بوسه جگر سوخته با بوسه زخما هم آن به که سجاک سوسه کوی تو سبهم زان غمچه که در سینم ز بیکان زود هم</p>	<p>چون خاک شوم گر گذری سوسه فرارم چون رفتنی ست از عمر این جان بدست در گلشن جان شگفت صد کس دست</p>

تار و زلف دل بیخ غیس بر آرم	هر دم کنم از خون جگر خاک رست گل
یارب من بیدل سبحان به چه کارم	نے در خورشید شرفیم نے در خورشید
دیگر نشود بر محک عشق عیب ارم	در بوته هجران جو زرم گر بگذارے

ہم لطف تو فرمود کہ جامی سگ مانی
ورزد من بیدل چه کنم در چه شمارم

بچشم حسرتش از دور بنم	چو نتوانم کہ با آن نہ نشیتم
مباد اجا سے جز زیر زینم	گئے کر خاک کوشش نور مانم
حسن و خار سے کہ از گوی تہینم	کہم همچون ترہ جہشیم خود جا
بلا سے بچو ہجران در کینم	با سایش غنودن چون توانم

مگو جامی برد زین ورنہ آخر
سگانت راعت سلام کترینم

ولی تاثیر دیگر دار دین سوزیکہ من دارم	بسی سوزندان شمع دل افزوزیکہ من دارم
کہ سبے آن بند سب کہ غیبت میں یکہ من دارم	گور و تر اسب نام از پیری امی گردون
ز تو در سینہ ہر چکان دلہ وزیکہ من دارم	چہ بنجانہ طیبہ چون بود صدر خم راہرم
نئی آساید این جان عمر اندوزیکہ من دارم	من و عنہار روز افزون ستونہ شادی و فرحت

شده شب خواب حشی دام من افغان کن جا
مبادارم کند مرغ تو آموزے کہ من دارم

<p>دامن م نشان کہ مبتلا ایم ہر جا کہ رویم و باد شایم ہر جا قدم تو خاک پایم بشستہ بگوشہ بلا ایم کہ نغمہ زرد سے سرایم آئینکس کہ ترا شناخت ایم گر دولت خاص انشایم ور جو رکے بان سرایم کس بے تو میان درد عایم</p>	<p>ہر چند تو شاہ ناگدایم تا داغ غلامی تو داریم ہر جا الم تو مرد درویم در ستر بروی این دایم کہ نکتہ عشق سے نو دایم بودن نثار سے بے لایم از طوق سگان سار محروم گر لطف کنی بان درنایم بے باکتی کہ در چہ کار ایم</p>
---	--

جامی بخت و جور نویسد
داسے نے کہ نہ در جور و قایم

<p>علیک لفت صلواتہ اللف السلام شکستہ معجز حسن تو قدر بدر تمام کہ طلعت تو کہ است و آفتاب کہ ام ہشتیان چہ شند از حیق مشک تمام بقدر تیرہ خویشین چہ خاص و چہ عام لبت بنزد بلطف مقام و حسن کلام</p>	<p>زہی رسیدہ ترا ہر دم از خدای پیام فرودہ یر تو روسے تو نور بکس ہم نقاب اگر بکشائے زرخ نداند کس بجش اگر بکشائے زلعل نوشین ہم ز خون غام تو ہر کس گرفتہ بہرہ حاصل کہ دام دل کہ زار باب لعل و اہل جان</p>
---	---

	<p>ز فیض جام تو جامی مدام جود کشت است بی نصیب بود خاک راز کاس کرام</p>	
--	---	--

<p>ز در زین منم و روسه ز ناله زین گذار کاشکے تاروی خود آبر زین بیدیه گل کسبم بر سینه اندوگین که رواند کاس آب آن از تار زین که مورست راتا چند پر کسین</p>	<p>چو تو اتم که هر دم برکت پذیرم سون بوسیدن آن سینه سستین دو آورد دل خواهم از آن خاک سستین بیخ ازین سینه عمر و چندان امانم بقصد شمت سلیمان و اریه انی نیکوئی</p>
--	--

	<p>سرمه زین پس خاک رو پیر معانی زین بر آستان زین زین</p>	
--	---	--

<p>سجده نشد که بار سیه یا نتم کام که آرزو من بر گوشت سیدام لبالب گرد و از خون جا جام نقد و مسکه سر و گل اندام خندیت زور که گرد من نه نام ندارد عشق ما آغاز و انجام</p>	<p>ناله زین جام سینه زین بر دست از گردون گوشت گیر چو بر لب سینه سینه بیخ ما و آن ماء دل افزون سینه سینه باشد که سینه گوشت زک که بود ستان</p>
---	---

	<p>سگت را کاش جامی نام بود که رفتی بر زبانت که این نام</p>	
--	---	--

<p>کے بود یارب کہ رو در شرب و لطحا کنم بر کنار زمزم از دل کیشم یک فرسہ عسکرا ان کو درین سوولہ امر و رشدا یا رسول اللہ کب خود مرا ہے نمای آرزو جنت الما و ابرون کروم ز دل خواہم از سودا پا بوست نغم سر در جہان</p>	<p>گر بجگہ منترل و گہ در در سینہ جا کنم کز وہ چشم خون نشان آن چشم پر آہنم نیست صبرم بعد ازین کام و زرافردا کنم ز زرق سر قدم سازم زویدہ پانم جنتم این سبکہ بر خاک درت ماہانم پایایت ستر نسیم یا سر درین دکنم</p>
<p>ہر دم از شوق تو معذورم اگر ہر خط جامی آساتامہ شوقی و گرانشا کنم</p>	
<p>نیکہ بابا وخت آن تان مسکن کس نسیم دیدہ روشن میشود از صورت زریا تو غمزہ شوخت بجز زرم کش تیغ جفا بسکہ لاف زندگی و پیش سرو قامت آنچه زامہ پیکر ز خانقہ شام صبح بہت پارو زو ام غیش و آیام بہار جان چہ آرم پیش کنخش کہ از باشم بد</p>	<p>کے بہر خوشتر باد گل بکوشن کنم گر کسے انکار این سنے کند روشن کنم با خیالت نیم شب گرد دست دن کنم رستی ہر جا رسم آزادی و وسن کنم والدہ از میخانہ ام رانند اگر آن سن کنم از مردا کزن کہ نبود ترک غمی دن کنم مرغ شاخ سدرہ را چون والدہ از دن کنم</p>
<p>کے برو ہمایہ را جامی شبان تیرہ خواب سبکہ از داغ جدائی نالہ و شیون کنم</p>	

<p>اسے تو چو غنچہ خون دروغم زارم بکشتن ایچنین خدا را اینست ترا بخور بوسے ہر بار پیر سیم کہ پوسے بالب بکشتا پیرس عالم</p>	<p>بگر بسر شک لاله گوغم ہر چند کہ یاسفتے ز بوغم ان کشت عشق رہنم ہم خود سبگر بسین کہ جوغم یایغ بکشتن بریز خوغم</p>
--	---

ہر شب من و آہ و ناله جا سکے
 اینست نواسے ارغونوغم

<p>براہ تو پش صدنا زین افاک سے نیم تیغ غمزہ خواہد رخت خون میدسنا ہمیکدم نمرگان تا نگرود پایش آند ز شوق کت پیراہش سر صبح در گلشن مرا حال دل آہ ارہ نمود یا دسے آید</p>	<p>سر چندین غزنی عشق لبہ بر قراک می نیم چشیرگان ترکا ترکیش اسپاک می نیم بجا کسہم او بر جانس عشق فاشاک می نیم لباس غنچہ پارہ جامہ گل چاک می نیم زورد عاشقی ہر جا ولی غناک می نیم</p>
---	---

چہ شد بچارہ جامی را درین شبہای غم یارب
 کہ نام او ز نوح زندگانی پاک سے نیم

<p>دہی خسار و خلست آیت لطف ہم با ہم چہ گرم وصف خسار و دہانتگان کل غنچہ برو مطرب کہ در خنک غم او من چو نمود</p>	<p>اسید و ہم عشقت با یہ شادی و غم با ہم زستان چو دافتا نہ بر باغ عدم با ہم دل جان سازاہ ناله کردم ز پر و ہم با ہم</p>
--	---

<p>روان گشتہ کہ دید اینچنین شام شبیم تم تر سوز من جاندم سوختی لوح و قلم با ہم کہ میوزیم ہر شب در غمت تا صبحی دم با ہم</p>	<p>بمیزانہ سوار آفتیخ و از ہر جانبش جانہا قلم بر لوح اگر حسے نوشتی حسب حال من برس از شمع مجلس عالم انجی رشید مردیانا</p>
<p>چو جامی جان بتم باید سپرد آخرا سیرے را کہ افتد در دبیش از بیش و صبغہ ز کم با ہم</p>	
<p>چہ جای دیدہ روشن جان تن من خواہم کہ بی سکوئی ویرانہ راز روشن من خواہم بجز برگ گل سہلشیں پیرا من من خواہم کہ سہل سہا ز قدم گوشہ گلخن نے خواہم غمی دارم تا شامے گل و سوسن من خواہم کہ سن اگر دمنت راران اسن من خواہم</p>	<p>چو بود رو جانان دیدہ روشن من خواہم میفر دزای قریب شب چراغ این کلہ غم را ز تار و پود ہر صفتے تنش آزار سے گیرد غمش آتش من زور مید از دل قرار او نشان ای باغبان پیش تو غارم کہ بیایان شمع چون خاک گرد در ریش آن بی ان می دیند</p>
<p>بصد زاری و صالت خواہم گفتی برو جان چہ سود از خواہش بسیار تو چون من من خواہم</p>	
<p>عاشق شد کہ بود بے تو سوز سیرتہم خویش اپون خسرو غاشاک بگویت ہم اینچنین کہ غم و اندوہ تو بگرداخت ہم و چہ بود سے بسراہ تو بودی شہیم</p>	<p>اینچنین دالہ و شیدا کہ ز عشق تو منم زارم از ہجر تو کہ بخت کہ ہمراہ صبا جان نامہم کہ در جاتی کہ جانوا درخت تا رسید من آواز سپاہ تو کے</p>

<p>روی در کوی عدم کرده ام ای باد صبا کاری از پیر پیش بر خدا سوسه من آر منکه در زندگه از خیل فراموشانیم</p>	<p>یادگار سے سخنے چند بیان ان دہم تا بدوزند بدان از پس من کسستم چون میرم کہ کند یاد دوران آنہم</p>
<p>خوش آنکہ تو شب خواب کنی من شبنم گاہے تصور ز بخت بوسہ ز یام باشد یکجا سخا نہ ابرو سے تو ام چشم پویندن راہ تو بسر گرد ہم دست بباد صبا بعد سجودت نکم رو سے خواہم من دلدادہ خود از ہر تو جان داد</p>	<p>جامیا آنچه من از جام غمش کردم نوش چه عجب نہ آنکہ نباشد خبر از خوشیستم</p>
<p>تو با عیار سحر کوی من خون ہے خورم من ز غم خون سحر اگر یہ خونین ہمیکرم من بیدل ز عینا چنین دیوانہ میگرم ز جان خنجر فرسودہ دل ندودہ پرورم</p>	<p>تا روز چہا سے غم نہسم روی تو نیم گاہے تخیل ز رخت غالیہ سپینم چہمان تو نا کردہ زہر گوشہ کیستم از شادی آن پاسے نیاید زہر نیم ترسم کہ برد خاک درت رازہ جینم ہر دم چہ سے کہتے سخن میرا دیکینم</p>
<p>معاذ اللہ از ان شہما کہ بود از صد برونم بروی این جان ہر دم چو ساغر میزد خندہ پری ایچون باشد کہ گردد دیو ہم زانو نسوری آنچنین در پیر تم کہ شمشیر دانہ</p>	<p>جامی مخور اندوہ کہ خبر عشق بتان نیست دین تو کہ من در دو بہان شاد بدینم</p>

<p>چو شام گل لطیفی بر عهد رباتش از دم دم پس از مردن برت گراورد باو صبا گریه</p>	<p>چو بان دل عزیزی با گرفتاران کن شوگر بگوشت آید از پیر زده من ناله و آه</p>
	<p>بیزم عیش تا از جام شو قم جرعه داوی بقلاشی و میخواری جو جامی سر آردم</p>
<p>که بزیر هم اسپ تو چرا خاک نبودم کاین همه روست که صدر کینت یا تو بودم سخت بدین که ز بس بخودی آن نشنودم کاستم از دل در غم عشق تو زودم بشکایت ز تو با هیچ کس لب نشودم تا ز آئینه دل صورت اختیار زودم</p>	<p>تند میزندی و میسخت سراپا وجودم بجناد و در کین کرد من از خاک ره خود زیر لب و کس نه گفت بمن از پس عمر عاشم از سر جان بر سر کوی کوششیم تو بتو گر چه دروغم همه خون گشت چو غنچه رو می بست فلکد عکس بهر سو که گم زد</p>
	<p>دوش جامی چو شد از جام غمت ساقی زندان من بآه سحر نغمه شوق تو سردوم</p>
<p>تمم که ای حیرتم کست تو نیم مناد و روی بنجاک ستم سمند تو نیم که بے نظیر جانے و ناسپند تو نیم کابل سلسله عشق پاسه بند تو نیم در دغیر چه باکست اگر سپند تو نیم</p>	<p>نیاز بر مشکین چون نیاز مند تو نیم سوار مردی گذشته و ما هنوز از شوق سوز جان و دل ما بر آ دیدۀ بد چو کجاست بزنجیر پاسه ما بستن عزیزان و بیخ و عقبه قبول غایت</p>

سوز مایہ ہوائے گل بد تو نیم	تال عمر زیاد اہل فنا و اربا سے
-----------------------------	--------------------------------

بجام حسرت کینم التفات چون جا	چنین کہ مست می فعل نوش چند تو نیم
------------------------------	-----------------------------------

گر چه پر دل ز غم عشق تو بارے دایم	گر دم اندخ میرای اشک کہ این عطر وفا
ماندہ ام دیدہ برہ بر بگذر دبا و صبا	سریزاتو سے غم ماندہ و خلقی بگمان
لستہ بگم کہ بارے جو تو بارے دایم	یا دو گارے زخم سپ سوزی دایم
عیش من بین کہ چه خوش باغ و بہار دایم	چشم زان سر کو چشم غبارے دایم
کہ چو ایشان مگر اندیشہ کاری دایم	

جامی از بزم و مجالش چو منی را چہ نصیب	این قدر بسکہ دران کوی گذاری دایم
---------------------------------------	----------------------------------

چو مرا دولت آن نیست کہ دیدار تو نیم	تا شدی شہرہ خورشید ہماہ و شان را
تونی آن یوسف ثانی کہ فریبان جہان را	چون براہ تو شود خاک تم باد و سکت
سکہ باشم کہ تو انم گلزار باغ توحیدین	زادان ہوس طبعی و اندیشہ جنبت
جدید بچسب جان بگز تازی جا	بسر کو تو آیم در و دیوار تو بسیم
وزہ سان بیغیر یا گشتہ ہوا دار تو نیم	جان نہاؤ بکت دست خریدار تو نیم
چشم غمبار کہ بارے قدر و وقار تو نیم	ای نقد بسکہ سیکے خازن گلزار تو نیم
من دران غم کہ چہ سان قلمت و تو نیم	زین ہمہ عاشق بیدل مگر غلہ تو نیم

<p>دو عینم آید اگر در گل و سمن سن آستان تو بر ہر دو جا بگزینم سن و ہوا تو ہوا رہ این بودیم چو مرغ باغ نہ من عاشق ریاضیم چو شوق روے تو آشفقتہ ساختیم</p>	<p>بریدہ کہ ز باہ تو بخار و حس چہیم اگر گنہند میں عرضہ دینی و عقبے سن و دعا تو پیوستہ این بود کارم مگو بطرت چمن شو نظارہ کن در گل مرا ز باغ چہ آید ز گل چہ بکشايد</p>
<p>چو پریم چہ کے این ہمہ تغافل چسیت سگ تو جامی آشفنتہ حال مسکینم</p>	
<p>با عقل تو لاج کہ سنم چون نتوانم تدبیر مد او اچہ کہ سنم چون نتوانم پوشم نظر اما چہ کہ سنم چون نتوانم آہنگ تقاضا چہ کہ سنم چون نتوانم تانیر غیب بردا چہ کہ سنم چون نتوانم غزم گل صحرا چہ کہ سنم چون نتوانم</p>	<p>از عشق تیرا چہ کہ سنم چون نتوانم از درد تو دافیت کہن بردل رشیم از ناز کے خوشے تو خواہم کہ ز رویت بہر چند کہ بگذشت زند و عدہ و صلح زو شعلہ سبحان شوق درل تو ام امروز خایم شکست ست پیار بر سر کویت</p>
<p>من جامی مشہور بوداے بتانم ترک رخ ز میا چہ کہ سنم چون نتوانم</p>	
<p>چکو نہ زندہ ام حیران خوشیم کہ بیٹے کشتہ ہجران خوشیم</p>	<p>چہین کا فتادہ و دراز جان خوشیم بو صلح گزندار سے زندہ این بس</p>

<p>نثار و تائب بحسب بران متیہ ریش رہو دے دل ز من جان فر دینر ز سیلاب قرہ شد خانہ ام پست سگم خوان استخوانی ده کیم من</p>	<p>گر کم کن ز شمع از چکان خویشم وزین پس وز غم ایمان خویشم خراب دیدہ گریان خویشم کہ خوانی میمان بر خوان خویشم</p>
<p>بران در ناله کردم گفت جامے مدہ درد سہرا از افغان خویشم</p>	
<p>ز ہی بوعدہ وصل تو تازہ جان جہانم غم فراق نہ انم چه گوز بیش تو گویم بخش منصب فرایشم کہ آن سہ کو اگر کیوس تو خارے خلد سپاسگانت بجم عشق اگرے کشند کو بکشیدم</p>	<p>ییا کہ میتو ز درد و غم فراق بجانم کہ چون رخ تو پہ بنم روز کار ز بانم بیدہ خاک برویم ز گریہ آب نشانم بسوزن قرہ بیرون کیم بیدہ نشانم کہ من نہفتن من راز پیش ازین انم</p>
<p>من آن نیم کہ شمارے مر از سلک سلکانت ہمین بست کہ داری گوی ز خیل سلکانت</p>	
<p>میرسد عید و کشتہ انم تیغ از کشتہ در تیغ مدار قتل عشاق را چه حاجت تیغ هیچ باز ندے گے مانم</p>	<p>کہ کند عنبرہ تو قریانم کہ برآید درین ہوس جانم روسے بنا کہ جان بر افشانم بے نور و زسے کہ زندہ میانم</p>

<p>ایک شہزادہ من ہاتھ لگا کر یا تم بہرے تو وہ عید دیدار</p>	<p>عید خود تو منت لی از عید شردہ عید و وعدہ عید</p>
<p>جامی آن رخ ندیدہ عید گنہشت عید اور اجنبیہ خون دامن</p>	
<p>ایک کسید و دروزن زبانی ہم مخ آب یافت در قفس تنگ دانہ ہم سیلاب خون برون رود از آستانہ ہم ترسم کہ از میان برو این فسانہ ہم واسے من آن زمان کہ نماند بہا ہم دردا کہ برد باد صبا این نشانہ ہم</p>	<p>خواہد تم ز آتش دل سوخت خانہ ہم در سینہ عکس عارض و حال تو دیدل زمینان گشت خانہ ام از خون دیدہ ہم دہ گوی تو ماند ز ما جسند فسانہ سوی توره نماند مرا بے بہانہ کروے نشانہ بود بران آستانہ ما</p>
<p>جامی بہ پیش زلفت و رخت یافت آن ب ذوق صبوح لذت شرب شبانہ ہم</p>	
<p>تو خود بگو سے بجاسے تو ما پر بد کردیم کہ ما ز خاک درت دفع آن رہد کردیم نماند آب بخون و لاش مدد کردیم پے ترول تو و قفس بچار کردیم چو ذکر قیامت فوجان ستر قد کردیم</p>	<p>خرا نکہ ہر تر جان بجان خود کردیم مرا ز چشم رہد دیدہ کو خیال خبت چو دیدہ را بے فاست حریم درت حدود منزل دل شوق و عشق و ہر دو فاقا بلند گشت سخن چون بقیامت تورا</p>

زودیم بر محک امتحان پیران شد
کیسے عیار قبول تو بود و کردیم

بکج صومعه جاسے دم از خرقے زد
سیکزد و جانمیش فارغ از خرد کردیم

چون دغم بر جگر گلشت صحرا چون کرم
بیشل سو در جهان مثل تیرا چون کرم
دل اصبور چون ہم جانر شکیا چون کرم
اکنون بکار خوشین حیرانم آیا چون کرم
خود گو بجای آشنا بیگانہ را جا چون کرم
دارم بدل غم عجب آرزما و اچون کرم

رویت تو غایت از نظر گل رانما شا چون کرم
مثل تو جویم هر زمان تا بشدم آرام جا
گیرم بلب کهر نم کز ناله واققان ہم
فے پیو برگ ز سینه مرگ من در دست من
حاشا که من غیر ترا سازم درون سینه جا
تن ادوا کردم طلب و گشت از متب

گویند جامی بیدم بیرون مدہ از دیدہ نم
از نیکنہ کز طوقان غم شد دیدہ دریا چون کرم

بیا که گوش بر آواز و چشم بر راهم
نشسته شب ہمیشہ در نظارہ با ہم
نوبہ دولت و صلت دہند تا گاہم
بین درازی عمر و امید کوتاہم
بیکد و جامہ از انجام کار آگاہم
سگان کوسے ترا کترین ہوا خوام

بیا کہ وصل ترا از خدا سے می خواہم
زہر رکا تو یادیدہ ستارہ فشان
خوش آنکہ من بہ فراق تہا دو باشم دل
گذشت عمر و نیاید بچنگ آن زلف
غلام پر مغالم کہ فیض عاشقین است
بگو بکشوہ کزین خاک در برو جا

<p>نیاساید که لعل تو با من میانیکه من باشم دویم قشکینم شرب که فرو نمیشم دره مرا بر بود ذوق گفتگوی آن پری نیسان چه بود در دنیا بزم که گویم خور و خود با او رقیبان تلخ گفتن تا کی چندان بان کش چنان بر بود خواب من که ناید چشم منم</p>	<p>بمان بهتر که هم خود من بشین خوشتر باشم و آن آن سنگدانی دید این امر که من شرم که چون بود انگار سپوت با خود در سخن باشم گوی پلای و مجنون که لب که گویم باشم که بکدم گوش بر گفتار آن شیرین باشم مگر وقتیکه زیر خاک مرده در کفن باشم</p>
---	--

چو شد در کار می پیمان تقوی با آن که
 که بیانه بگفت با ساقی پیمان شکن باشم

<p>ای نم از تو غرق خون دیده اشکبارم دامن ناز بر زدی در سر کوی آید سے غصه بجز بس مرا وعده آمدن مرده تاب نیاورد منت در پی لب با سر تو گر بود از گرانیم بار و سگ ترا چند بجاک ره فتد سایه سر و سر کشت</p>	<p>بیتو از اشک که گون چهره پر و کنارم آفت روز من شد فتنه روز گارم بر سر آن خزون کن محنت انتظارم رشته جان بیدلان بود کنند تارم بار بندم از دوت بلکه ازین دیدارم سایه ز مسته فلکن بر من خاکسارم</p>
---	--

باغ و بهار بیلان حلقه سو سنت و گل
 جاسه دل رسیده را باغ توئی بهارم

<p>زلف تو مراست می گویم</p>	<p>این سخن مراست می گویم</p>
-----------------------------	------------------------------